

Aktuální novela zákona o odpadech a
budoucnost odpadového hospodářství
/se zaměřením na komunální odpady/

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů

- účinnost od 1.1.2002
- dosud 5 samostatných novelizací (275/2002 Sb., 188/2004 Sb., 7/2005 Sb., 314/2006 Sb., 34/2008 Sb.) + 1 další v PS parlamentu ČR
- 11 novelizací v rámci jiných zákonů + 1 další v PS parlamentu ČR
 - návrh „velké“ novely zákona o odpadech
- 8 prováděcích vyhlášek, 1 nařízení vlády + předpisy ES

Management odpadového hospodářství

- POH ČR NV č. 143/2003 Sb.
- POH Moravskoslezského kraje OZV č. 2/2004 Sb.

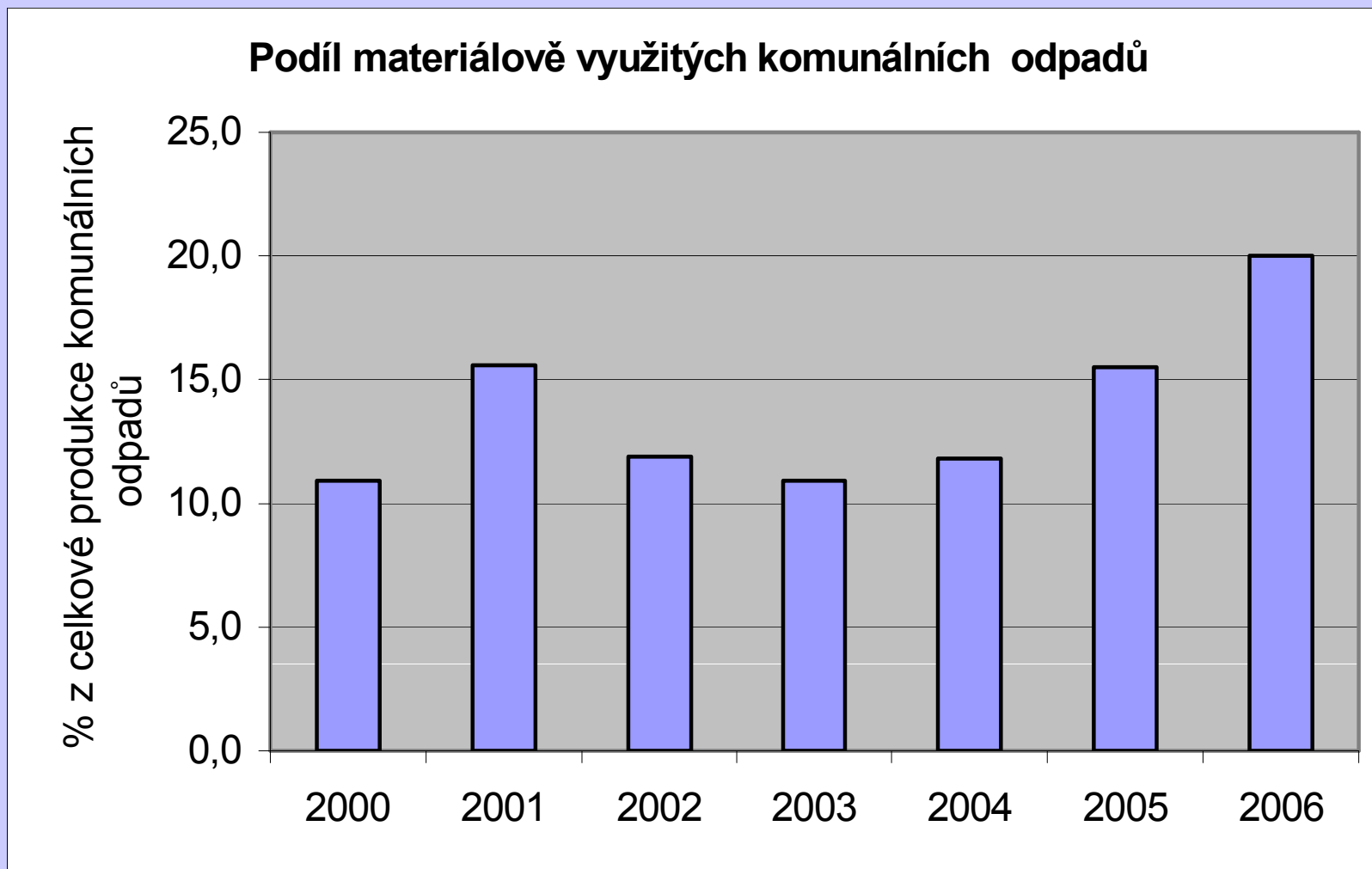
Strategické cíle:

- snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu
- maximální využívání odpadů jako náhrady primárních surovin
- minimalizace negativních vlivů na zdraví lidí a ŽP při nakládání s odpady

Podíl využívání komunálních odpadů (KO) k celkové produkci odpadů v ČR v letech 2004-2006

	2004	2005	2006
KO celkem (v tis t/rok)	4 652	4 439	3 979
Podíl na celkové produkci odpadů (%)	12	14,9	14.2
Produkce na obyvatele na obyvatele (kg/obyv./rok)	455	433	387 / MS kraj 368 / 460 000 t /3 000 t NO/
Podíl využitých KO % ze všech KO	20.5	24.9	29.6
Podíl materiálově využitých odpadů % ze všech KO	11.8	15.5	20
Podíl energeticky využitých odpadů % ze všech KO	8,7	9.4	9.5

Graf

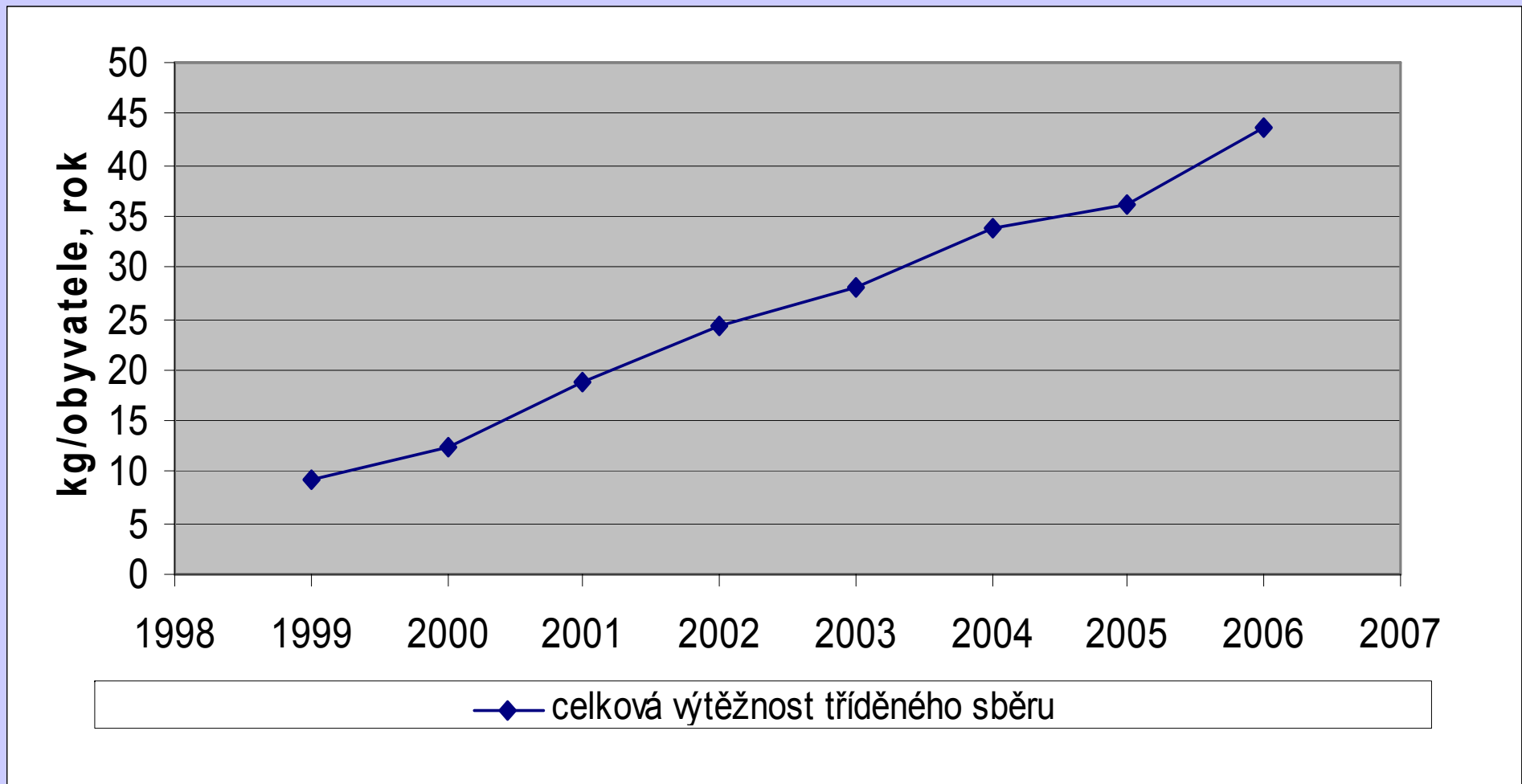
•Sběrná síť využitelných složek komunálních odpadů se dále rozšiřuje.

Do systému EKO-KOM bylo v roce 2005 zapojeno 5221 obcí a měst, tj. asi 97 % populace ČR. V roce 2005 bylo vytríděno 360 tisíc tun papíru, plastů, skla, kovů a nápojových kartónů. Průměrná výtěžnost tříděného sběru na obyvatele a rok dosáhla 36,2 kg.

V roce 2006 bylo do systému zapojeno 5 481 obcí, které reprezentovaly 97,4 % obyvatel v ČR. Vývoj množství tříděného sběru má stoupající tendenci. V roce 2006 bylo obcemi vytríděno 435 766 t využitelných složek KO (papír, plasty, sklo, nápojové kartony, kovy). V přepočtu na jednoho občana to činí 43,6 kg za rok, což je zvýšení cca 20 % proti roku 2005. V MS kraji se jedná o 39,4 kg za rok.

Na konci roku 2006 bylo pomocí sociologického průzkumu zjištěno, že se již 69 % obyvatel ČR soustavně věnuje třídění odpadů.

Celková výtěžnost tříděného sběru v ČR na obyvatele

Základní problémy identifikované při vyhodnocení plnění POH

POH ČR ukládá snížit maximální množství BRKO ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v r. 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a v r. 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v r. 1995 (1,53 mil. tun v referenčním roce).

V r. 2006 bylo uloženo 1,425 mil. t (tj. 123 %), v r. 2004 1,311 mil. t (tj. 114 %) měrného množství vztaženého k předpokládanému cíli roku 2010. Žádoucí trend - odklon od skládkování BRKO - se dosud nedaří naplňovat.

Snížení hmotnostního podílu KO ukládaných na skládky o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 a s výhledem dalšího postupného snižování není plněn.

BRKO – biologicky rozložitelný komunální odpad

200101 papír a lepenka	200201 BRO (ze zahrad a parků)
200108 BRO z kuchyní a stravoven	200301 směsný komunální odpad
200110 oděvy	200302 odpad z tržišť
200111 textilní materiály	200307 objemný odpad
200138 dřevo (<i>nekontaminované N látkami</i>)	

Zásadní podíl na skládkování BRKO má odpad kat. č. 200301, výrazně menší odpad kat. č. 200307.

Řešení:

- 1/ prevence vzniku odpadu, zvyšování úrovně odděleného shromažďování, zvýšení efektivity třídění a využití
- 2/ finančně náročnější technická řešení
 - mechanicko - biologická úprava odpadu (MBÚ)
 - tepelná úprava (spalovna KO)

Základní problémy identifikované při vyhodnocení plnění POH

Situace v oblasti KO zůstává nadále problematická. Cíl POH ČR zvýšit materiálové využití komunálních odpadů na 50 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 není zatím plněn.

Dosud se nepodařilo zajistit cíle POH ČR ve zpětném odběru a následném použití a využití autovraků.

Na regionální úrovni nejsou doposud vytvářeny integrované systémy nakládání s odpady a zajišťovány dostatečné technologické kapacity pro plnění všech cílů POH ČR. Nedařilo se zcela, v rámci vybavenosti území zařízeními pro nakládání s odpady, propojovat do funkčních systémů nakládání s odpady v jednotlivých krajích.

Připravovaná novelizace zákona č. 185/2001 Sb.

§ 17 povinnosti a oprávnění obce a fyzických osob při nakládání s KO

Zavedení povinnosti třídít od 1. 1. 2010 minimálně čtyři využitelné složky komunálního odpadu (papír, sklo, plasty a nápojové kartony) a biologicky rozložitelný odpad.

Podle složení komunálního odpadu z něho lze vytrítit cca 60 % odpadu, u kterého je možné jeho další využití. Při dnešní produkci cca 280 kg domovního odpadu/obyvatele to odpovídá cca 180 kg využitelných složek. Z nich asi třetinu tvoří biologicky rozložitelný odpad, jehož třídění není dosud plošně rozšířeno, a dvě třetiny papír, plast, sklo a ostatní využitelné složky. Z toho vyplývá, že kromě biologicky rozložitelných komunálních odpadů existuje významná rezerva pro třídění a využití i dalších složek komunálního odpadu.

Množství BRKO ukládaného na skládky v roce 2006 přesahuje o 23 % cílové množství, které by mělo být ukládáno v roce 2010. Ke splnění závazků vyplývajících ze směrnice 1999/31/EC o skládkách odpadů by mělo dojít k odklonu od skládkování cca 330 tis. t.

§ 45 - § 48 Poplatky

- poplatky postihují všechny způsoby odstraňování odpadů, které jsou považovány za ekologicky nepříznivé, a rovněž se zpoplatňuje ukládání technologického materiálu na zajištění skládky za účelem technického zabezpečení skládky
- poplatky bude platit provozovatel zařízení, který promítne tento poplatek původci odpadu do ceny za odstranění/využití odpadu
- o výši poplatku rozhodne na základě ohlášení krajský úřad
- výnos z poplatku za ukládání ostatních a komunálních odpadů se navrhuje dělit mezi obce a kraje, na jejichž katastru je skládka umístěna, a to v následujícím poměru:
 - obce 20%,
 - kraje 80%
- výnos z poplatků za uložení nebezpečného odpadu do životního prostředí, za ostatní způsoby odstraňování odpadů a za uložení technologického materiálu bude SFŽP ČR

Příloha č. 6 Sazby poplatku

Kč/t (kalendářní rok)

	Odstraňování odpadů (skládání)		ukládání tech. materiálu	Odstr.odp.metod. D2 a D10 mimo spalování KO ve spal. KO		Spalování KO ve spal. KO
	KO a OO	NO		KO a OO	NO	
Nyní (2008)	400	4700	-	-	-	-
2009- 2010	700	7000	700	300	3000	200
2011- 2012	1000	10000	1000	400	4000	250
Od r. 2013	1500	15000	1500	600	6000	300

§ 51 mění se výše finanční rezervy pro rekultivace a asanace skládek

- namísto 100 Kč nově **150 Kč za 1 tunu uloženého nebezpečného odpadu nebo komunálního odpadu**, s výjimkou odpadu azbestu,
- namísto 35 Kč nově **50 Kč za 1 tunu uloženého ostatního odpadu a odpadu azbestu a technologického materiálu na zajištění skládky**.

čl. IV

Navrhována je **úprava horní hranice poplatku** za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, stanovená zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Zákon dosud stanoví horní hranici tohoto poplatku ve výši 500 Kč na kalendářní rok za osobu ve dvou sazbách:

- částku až 250 Kč,
- částku až 250 Kč stanovenou na základě skutečných nákladů obce předchozího roku na sběr a svoz netříděného komunálního odpadu – nyní zvýšení na **650 Kč**

Konkrétní výši poplatku stanovuje obec svojí vyhláškou. (*Touto formou je zpoplatněno cca 80 % hmotnostních komunálního odpadu*).

Navrhované zvýšení odpovídá úrovni nákladů obcí na sběr a svoz směsného (netříděného) komunálního odpadu a poplatků za ukládání odpadů k horizontu roku 2010.

Další změny připravené v novele zákona o odpadech

- Mění se ustanovení upravující skládování odpadů tak, aby bylo dosaženo plné slučitelnosti se směrnicí Rady 1999/31/ES o skládkách odpadu. Provoz skládky se rozděluje na tři etapy, z nichž každá etapa bude schvalována jako samostatné zařízení.
- Nově se stanoví pro původce odpadů povinnost zpracovat základní popis odpadu, tj. průvodní dokumentaci odpadu, která poskytuje oporu pro zařazení odpadu podle druhů a kategorií a pro rozhodnutí o nejvhodnějším způsobu jeho využití nebo odstranění. Tento základní popis bude doprovázet odpad od jeho vzniku až do jeho využití nebo odstranění a informace ze základního popisu budou kdykoliv během „životnosti odpadu“ dohledatelné.
- Zcela nově se upravuje díl 3 části čtvrté zákona, který zcela nově a uceleně upravuje nakládání s bateriemi a akumulátory tak, aby bylo dosaženo plné slučitelnosti se Směrnicí 2006/66/ES o bateriích a akumulátorech a odpadních bateriích a akumulátorech a o zrušení směrnice 91/157/EHS. Podle čl. 26 směrnice 2006/66/ES musí členské státy uvést v účinnost právní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 26. září 2008.

-Dochází k úpravám v oblasti nakládání s autovraky v tom směru, že se posiluje odpovědnost výrobců (dovozců) automobilů za plnění povinností spojených se sběrem, výkupem, zpracováním, využíváním a odstraňováním autovraků, včetně splnění recyklačních cílů, je zcela jednoznačně uloženo výrobcům.

- Upravuje se nakládání s elektrozařízeními a elektroodpadem. Dosavadní režim fungování těchto systémů v rámci historického elektroodpadu se po právní i věcné stránce ukázal jako neuspokojivý a vedoucí k riziku nesplnění mezinárodních závazků České republiky. Proto se vychází z modelu, že držitelé osvědčení (kolektivní systémy) budou zajišťovat zpětný odběr vždy pro celou skupinu elektrozařízení (bez ohledu na účel, jejich původ a užití a dobu uvedení na trh) s tím, že pro stejnou skupinu může působit více kolektivních systémů (pokud splní požadavky zákona).

- V návaznosti na výše uvedené změny novela zákona dále obsahuje úpravu sankčních ustanovení a ustanovení upravujících výkon veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství.

Děkuji Vám za pozornost.

RNDr. Pavel Jašek
MŽP, odbor výkonu státní správy IX